

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportti 31.12.2020

Sisäisen valvonnan tulee toteutua kunnan johtamis- ja toimintakäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnasta velvoittaa kaupunginhallituksen tekemään toimintakertomuksessaan selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelu-kaudella. Selonteossa käydään läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet.

Myös kuntalaki edellyttää, että toimintakertomuksessa annetaan tietoja olennaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä asioista, joista ei ole annettu muutoin tietoa taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä kuntakonsernissa (69 §). Lain 73 § mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. *Tilintarkastajan on voitava todentaa, että kunnanhallitus (sekä lautakunta ja johtokunnat) seuraa ja arvioi dokumentoidusti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta.*

Savonlinnan kaupungin toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma vuodelle 2020 sisältää normaalin valvonnan lisäksi tehtävät toimenpiteet. Yleisessä osassa mainitut kohteet sisältyvät kaikkien toimialojen suunnitelmiin. Lisäksi toimialat laativat oman Erityisen osan ja Riskienhallinnan toimenpiteet omiin suunnitelmiinsa. Toimialasta vastaava toimielin (kaupunginhallitus, lautakunta) hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman tammikuun loppuun mennessä.

Sisäisen valvonnan suorittamisesta laaditaan raportti puolivuositain. Raportin tulee olla tiivis selvitys vuosisuunnitelmassa tarkastettavaksi määräytyistä asioista, mahdollisista tarkastushavainnoista (onko niitä ja mitä ne ovat) sekä tarkastushavaintojen perusteella tehdyistä toimenpiteistä.

Sisäisestä valvonnasta laaditut raportit käsitellään puolivuositain lautakunnissa ja kaupunginjohtajan johtoryhmässä ja sisäisestä valvonnasta raportoidaan puolivuositain myös kaupunginhallitukselle. Koko vuoden sisäisen valvonnan raportit käsitellään kaupunginjohtajan johtoryhmässä tammikuussa.

Savonlinnan kaupungin sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 5.2.2018 § 25.

Vuoden 2020 sivistystoimen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa 23.1.2020, § 13, käsitelty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 27.1.2020, § 13 ja 3.2.2020, § 24 ja viety kaupunginhallitukselle tiedoksi 10.2.2020, § 36.

I YLEINEN OSA (Yleinen osa koskee jokaista toimialaa)**1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen**

- Dynastyyntä tehdään asianavausviranhaltijapäätöksille, kokousasioille, virastossa tuotettaville (lausunnot, valtionavustushakemukset jne.) tai virastoon saapuville asiakirjoille, jotka ovat arkistolain mukaan säilytettäviä. Mahdolliset asiakirjat liitetään asianavauksiin. Kirjauksia täydennetään sitä mukaa, kun tulee uusia tapahtumia tai asiakirjoja. Asiakirjojen elinkaarta ei seurata (asianavauksia ei merkitä päättyneiksi).

Sisäisen valvonnan kohteena olivat taloudellisesti merkittävät hankkeet, jotka koskettivat koulutoimea ja varhaiskasvatusta. Ajalla 1.1.2020-30.6.2020 oli haettavana kolme Opetus- ja kulttuuriministeriön hanketta:

-Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen 2020-2021

-Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen

-Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi lukuvuodelle 2020-2021.

Puutteena oli yksi puuttuva hakuilmoitus (Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen 2020-2021), kaikki muut dokumentit (hakuilmoitus, hakemus, päätös) oli diaroitu asianmukaisesti. Koronavirukseen (COVID-19) liittyvään hakuun on tehty kaksi erillistä hakemusta toinen varhaiskasvatukseen ja toinen perusopetukseen. Koronavirukseen (COVID-19) liittyvien hakemusten päätökset ovat saapuneet vasta 3.7.2020.

Avustushakemuksiin sisältyneet toimenpiteet toteutuvat kuluvan lukuvuoden 2020-21 aikana varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Toiminnan ja avustusten käytön raportointi tapahtuu vuoden 2021 aikana.

Nykyisin suurin osa hankehakemuksista ilmoitetaan vain esim. Opetushallituksen tai Opetus- ja Kulttuuriministeriön sivuilla. Niistä ei tule enää kirjeitä/sähköpostia sivistysvirastoon, jolloin niiden diarointi olisi automaattista. Henkilöstön on seurattava yllämainittuja sivustoja aktiivisesti ja hakehakuihin liittyvien henkilöiden tulee muistaa ilmoittaa dokumentit toimistosihteerille diaroitavaksi. Tästä diaroinnin muistamisesta on muistutettava henkilöstöä säännöllisesti.

Vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla on myös ollut haettavana ja saatu myönteisiä päätöksiä uusista, taloudellisesti merkittävistä hankkeista. Dokumentit näidenkin hankkeiden osalta on diaroitu asianmukaisesti. Toiminnan ja avustusten käytön raportointi kyseisistä hankkeista tapahtuu vuosien 2021-2023 aikana.

Menetelmiä asiakirjojen kirjaamiseksi asiahallintaan on kuluneen vuoden aikana kehitetty ja saatu entistä toimivammaksi.

Dynastyyntä tehtävät viranhaltijapäätökset olivat sekä keväällä että syksyllä 2020 tarkastuksen kohteena. Tarkastelun kohteeksi valittiin muiden kuin sivistystoimenjohtajan päätöksiä.

Sivistyslautakunnalle annetaan kuukausittain kokouksessa tiedoksi viranhaltijoiden (sivistystoimenjohtaja, kulttuurijohtaja, vapaa-aikapäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, museon johtaja, koulunjohtajat/rehtorit ja päiväkodinjohtajat) tekemät päätökset. Lautakunnalla on otto-oikeus alaistensa viranhaltijoiden päätöksiin, lukuun ottamatta hallintosäännön 24§:n 2 mom:ssa tarkoitettuja asioita.

Päätöksen tekovaiheessa tai esityslistan valmistelun yhteydessä esimies (sivistystoimenjohtaja, kulttuurijohtaja ja varhaiskasvatuspäällikkö) tarkistaa kaikki listalla olevat alaistensa tekemät viranhaltijapäätökset ja tarvittaessa selvittää päätöksiä tarkemmin, esim. olemalla yhteydessä päätöksentekijään, tarkistamalla päätösvallan hallintosäännöstä ja päätösmuodon oikeellisuuden. Tämä tarkistus tapahtuu kuukausittain pääsääntöisesti 11 kertaa vuodessa. Tehdyssä sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu huomautettavaa.

2. Strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Talousarvioon sisältyvän talouden sopeuttamistoimien toimeenpanoon ja toteutumaan liittyen

- toimialat raportoivat tulosalueittain, jos tasapainottamisohjelma/sopeuttamistoimet eivät toteudu esitetyn suuruisena, kate on esitettävä

Kaupunginvaltuusto on kokouksissaan 30.3.2020 § 21 ja 14.9.2020 § 55 käsitellyt talousarviomuutokset. Kokouksessaan 15.6.2020 § 31 kaupunginvaltuusto on lisäksi myöntänyt talousarvioon lisämäärärahan varhaiskasvatuksen järjestämiseen Kallislahden alueella.

- toimialat selvittävät tulosalueittain poikkeamiin johtaneet syyt

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.3.2020 § 21 sivistystoimen talousarviomuutokset vuodelle 2020: Perusopetuksen oppilaskuljetuksien palveluostomenojen kasvu sekä uimahallin toimintatuottojen vähennys. Uimahallin peruskorjaus valmistui maaliskuussa ja tästä johtuen kävijämääriltään merkittävältä tammi- ja helmikuukausilta maksutuotot jäivät kertymättä. Koronapandemiasta johtuen halli jouduttiin sulkemaan uudelleen piakkoin avaamisen jälkeen. Pandemian vuoksi kävijämäärät olivat myöskin vuoden 2020 loppupuolella normaali vuotta alhaisempia, vaikka uimahalli oli jälleen käyttäjille avoinna.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.6.2020 § 31 varhaiskasvatuksen järjestämiseen Kallislahden alueella 125.000 euron suuruisen lisämäärärahan. Uuden päiväkotiryhmän perustaminen ei ollut tiedossa vielä sivistystoimen vuoden 2020 talousarviota laadittaessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.9.2020 § 55 sivistystoimialan talousarviomuutokset investointien osalta: Nuorisotyön autohankinta hyväksyttiin toteutettavaksi omahankintainvestointia alkuperäisen leasinghankinnan sijasta sekä taidelukion atk-laitteistohankinta vuodelta 2019 siirtyi vuodelle 2020.

Valtuusto hyväksyi 14.9.2020 myös kaupungin kaikkia toimialoja koskevat henkilöstömenoleikkaukset, joista sivistystoimeen kohdistui yhteensä 423 106 euroa; peruste kuntapuolen sopimuskorotusten jääminen huomattavasti alhaisemmaksi kuin mitä henkilöstön palkkauskustannuksiin oli talousarviossa varauduttu.

3. Kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen (jalkauttaminen vastuuhenkilöille) ja toteutumisen seuranta

Keväällä alkanut koronapandemia on hidastanut tai estänyt useiden kaupunginvaltuuston asettamien tulos- ja tavoitekorttien tavoitteiden toteutumista.

- Syksyn aikana valmistuivat koulutussuunnitelma ja koulutuspolut sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.
- LuMa-polun toiminnot eivät lisääntyneet vuoden 2019 tasosta.
- Lapsivaikutusten arviointimallin laatiminen ja sen soveltaminen toteutuu vuoden 2021 aikana.
- Perusopetuksen oppilaiden poissaolot eivät vähentyneet vuoden 2019 tasosta vaan lisääntyivät. Ohjeistuksen mukaan oppilaiden tuli jäädä kotiin pienimmissäkin sairausoireissa.
- Lukioiden ja SAMledun sekä lukioiden ja paikallisen korkea-asteen opiskelijoiden yhteisiä opintoja on ollut suunniteltua vähemmän.
- Perheiden kohtaamispaikat taajama-alueilla ehdittiin toteuttaa, mutta niiden toiminta keskeytyi koronasta johtuen.
- Omatoimikirjastot avattiin helmikuussa, mutta niiden toiminta jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa. Toiminta käynnistyi uudelleen syyskuussa.
- Koululaisille ja lapsiperheille suunniteltuja tapahtumia ei voitu toteuttaa kuin osittain digitaalisenä.
- Koronaepidemia sulki nuorisotilat keväällä sekä esti tapahtumien järjestämisen myös loppuvuodesta. Nuorisotyö jalkautui nuorten joukkoon ja uutena toimintana yhteistyössä Aseman Lapset ry:n kanssa toteutettiin Walkers-auto toimintaa. Walkers-auto saavutti merkittävän määrän nuoria, jotka olisivat muutoin jääneet tavoittamatta.
- Nuorisoverstaan toiminnassa oli kahden kuukauden katko kevään aikana, muutoin toiminta jatkui lähes normaalisti. Palvelujaksojen määrä oli kuitenkin selvästi vähäisempi kuin aiemmin. Koronan lisäksi osa syynä on, että verstaalla on ollut useampia oppisopimusopiskelijoita, jolloin yhden palvelujakson kesto on ollut huomattavasti pidempi.
- Varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutettiin laadun arviointi- kyselynä sekä huoltajille että henkilöstölle. Tulokset julkaistaan tammikuussa 2021.
- Vapaa-aikapalveluiden asiakastytyväisyyskyselyitä ei toteutettu vuoden 2020 aikana resurssipulan vuoksi. Lisäksi vuosi 2020 oli myös esim. uimahallipalveluiden osalta erittäin poikkeuksellinen ja uimahalli oli yli puolet vuodesta suljettuna. Asiakaskyselyt toteutetaan keväällä 2021
- Perusopetuksen seudullinen arviointi toteutetaan vasta keväällä 2021.
- Lukioiden opetussuunnitelmatyötä koronapandemia on hidastanut merkittävästi ja työ valmistuu keväällä 2021.

Osa tavoitteista on saavutettu kokonaan tai osittain koronaepidemiasta huolimatta.

- Päiväkotien täyttöaste ei ole toteutunut.
- Huomioiden päiväkotien toteutuneen täyttöasteen 31.12.20 tilanteessa henkilöstön määrä suhteessa palveluiden käyttäjien määrään on hieman ylimitoitettu.
- Kaikki tarvitsevat 1-2 luokan ja erityisen tuen oppilaat ovat saaneet iltapäivätoimintapaikan, jos sellainen on koululla tarjolla.
- Mertalan koulun LuMa-luokka, luokka-asteilla 7-9, ja musiikkiluokat, luokka-asteilla 5-7, Mertalan ja Talvisalon kouluissa ovat toteutuneet.
- Taidelukion valtakunnallinen kehittämistehtävä etenee.
- Lukioiden asiakastytyväisyyskyselyt toteutettiin alkuperäisen aikataulun mukaisesti keväällä
- Riihisaaren peruskorjaus on edennyt aikataulun mukaisesti.
- Kulttuuripääkaupungin hakuprosessissa päästiin mukaan jatkovalmisteluun.
- Jaettujen Kaiku-korttien määrä toteutui, mutta käynnit eivät toteutuneet.
- Liikunta- ja virkistyspaikkojen kunnostamissuunnitelmaa on toteutettu.

- Etsivä nuorisotyö tavoitti tavoitteena olleesta 230 syrjäytymisuhassa olevasta nuoresta 180, yhteydessä etsivä nuorisotyö oli 246 nuoreen.
- Nuorisovaltuuston ohjesääntö on päivitetty ja se mahdollistaa annettavien määrärahojen puitteissa tapahtuminen järjestämisen.

Tavoitekorteissa olevat kustannusvertailut (varhaiskasvatuksen kustannukset, oppilas- ja opiskelijakohtainen hinta) sekä perusopetuksen luokkakoot saadaan vasta 31.12. tilanteeeseen kuten aiempinakin vuosina.

4. Riskienhallinnan järjestäminen

- vuosittainen riskiarviointi tulosityksiköittäin vakuutusyhtiön toteuttaman excel-mallin mukaisesti 31.3.2020 mennessä (jatkossa Targetor Pro -järjestelmässä olevan riskienhallintatyökalun avulla)
- tietosuoja- ja tietoturvan riski- ja poikkeamailmoitusten tekeminen tietoturva@savonlinna.fi -sähköpostiosoitteeseen (tietosuojavastaava ja tietohallintopäällikkö seuraavat)

Riskien hallintaa tehdään toimintayksiköissä jatkuvasti osana päivittäistä työtä vuosikellon mukaisesti. Riskiarviointia tehtiin tehostetusti marraskuun 2019 - helmikuun 2020 välisenä aikana.

Puolivuotisraportin sisäisen valvonnan kohteena on ollut riskiarvioinnin koulujen sisäilmaongelmat. Erilaisia sisäilmaan liittyviä ongelmia esiintyy vuosittain useilla kouluilla. Kaupungilla on käytössä sähköinen ilmoitus kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmista. Tätä käytetään tai koulunjohtaja/rehtori on suoraan yhteydessä Toimitilapalveluun. Ilmoituksen johdosta pidetään palaveri, jossa ovat mukana koulun edustaja, toimitilapalvelun henkilöstöä, työsuojelun edustaja ja mahdollisesti asiantuntijoita kaupunkiorganisaation ulkopuolelta. Useassa palaverissa on mukana myös sivistystoimenjohtaja.

Palavereissa sovitaan toimenpiteistä, aikataulusta ja seurannasta. Tämä toimintatapa on ollut toimiva. Osassa tapauksissa päästää hyvään lopputulokseen nopeilla toimenpiteillä. Osassa tapauksissa tilanteet vaativat useita tapaamisia ja useita toimenpiteitä ja jatkuvaa seurantaa. Kaikkiin ilmoitettuihin sisäilmaongelmiin on puututtu ja tehty tai tehdään edelleen tilanteen korjaamiseksi toimenpiteitä.

Syksyn aikana on useasti käsitelty Punkaharjun koulun Palomäentien yksikön sisäilmaongelmia. Palavereissa ovat olleet mukana aiemmin esitellyt tahot. Toteutetut korjaustoimenpiteet eivät ole parantaneet sisäilman tilannetta, vaan yläluokkien opetus joudutaan osittain siirtämään hankittaviin väliaikaisiin tiloihin vuoden 2021 aikana.

Toisena sisäisen valvonnan kohteena oli uusi riski pandemian aiheuttama henkilöstön sairastuminen, joka lisättiin riskeihin keväällä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen taulukoihin. Koronapandemia siirsi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen hyvin nopealla aikataululla etäopetukseen maaliskuussa. Etätyöskentely vähensi henkilöstön sairastumisen riskiä mutta lisäsi henkilöstön kuormittumista.

Muutoksen aikataulu oli hyvin nopea ja valmistautumisaikaa ei ollut. Varsinkin perusopetuksessa etäopetus aiheutti kuormittumista, koska käytettävää opetusmateriaalia oli vähän ja käyttökokemusta etäopetuksesta niin oppilailla kuin opettajillakin oli vähän tai sitä ei ollut lainkaan. Koulupäivän rytmittäminen ja opettajien opetukseen sekä sen suunnitteluun

käyttämä aika aiheutti myös haasteita. Lukiokoulutuksessa sähköisiä työkaluja on ollut laajalti käytössä jo ennen etäopetukseen siirtymistä, joten siirtyminen etäopetukseen ei ollut yhtä haastavaa kuin perusopetuksessa.

Kouluissa pidettiin tavanomaista enemmän opettajankokouksia ja rehtorit kokoontuivat viikoittain. Molemmat kokoontumiset toteutettiin etäyhteydellä. Kokouksissa annettiin toimintaohjeita, käsiteltiin koulujen käytäntöihin liittyviä asioita sekä käsiteltiin henkilöstön kuormittumiseen ja sen vähentämiseen liittyviä asioita.

Perusopetus siirtyi takaisin lähiopetukseen toukokuun kahdeksi viimeiseksi viikoksi. THL, AVI ja Opetushallitus antoivat kouluille tarkat hygieni- ja toimintaohjeet kuinka lähijakson koulupäivä tuli järjestää. Ohjeita noudatettiin kouluissa hyvin ja laaja-mittaisilta sairastumisilta vältyttiin. Lukiokoulutus jatkoi etäopetuksessa kevätlukukauden päättymiseen asti.

Koronapandemian vaikutti koulutyöhön myös syyslukukauden aikana. Etäopetuksessa oli vain lyhyen jakson osa neljän koulun oppilaista ja henkilöstöstä. Koulut saivat syyslukukauden alussa ja aikana ohjeistuksia koulupäivien toimintaan niin, että koulupäivä ja koulukuljetukset toteutuisivat turvallisesti ja niin, että sairastumisriski olisi mahdollisimman pieni. Sekä oppilaille että henkilöstölle on annettu ohjeeksi jäädä pois koulusta lievimmissäkin sairausoireissa. Tämä on lisännyt sekä oppilaiden että henkilöstön sairauspoissaoloja.

5. Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- kaupungin hankintaohjeen noudattaminen

Kaupungin hankintaohjetta on noudatettu pääsääntöisesti. Tarkastelujaksolla 1.1.-30.6.2020 suuremmat, mm. investointirajan 10.000 euroa ylittävät, hankinnat on tehty käyttäen leasing-rahoitusta talousarvion mukaisesti. Näihin hankintoihin kuuluu esimerkiksi 2 nuorisotoimelle hankittua ajoneuvoa. Lisäksi suurempia leasing-hankintoja tarkastelujaksolla ovat olleet koulujen tietotekniikkalaitte-hankinnat, joiden hankinnan hoitaa keskitetysti kaupungin atk-palvelukeskus.

Uusia leasing-hankintoja ajanjaksolla 1.1.-30.6.2020 on tehty yhteensä 15 kappaletta hankintojen yhteisarvon ollessa n. 92.000 euroa jakaantuen seuraaville 3 vuodelle.

Vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla 1.7.-31.12.2020 sivistystoimenjohtaja on tehnyt kaksi palveluhankintoja koskevaa hankintapäätöstä: perusopetuksen oppilaille hankittavien oppimistutkimuspalvelujen ja Savonlinnan liikuntahallin vahtimestaripalvelujen hankinnoista. Molemmat hankinnat on tehty kansallisen kynnyksarvon alittavina ns. pienhankintoina noudattaen kaupungin hankintaohjetta.

Uusia leasing-hankintoja tehtiin vuoden jälkipuoliskolla yhteensä kolme. Kaikki kolme hankintaa olivat vuoden 2020 talousarviossa leasing-hankinnoissa ilmoitettuja: Pääkirjasto Joelin asiakaspalvelutiskien uusiminen, koulujen atk-hankinnat ja vapaa-aikapuolelle hankittu latuhöylä. Tehtyjen leasing-hankintojen yhteisarvo on n. 35.439 euroa ja kustannukset jakaantuvat seuraaville 3 vuodelle.

- hankintayksikön hyödyntäminen

Kaupungin hankintayksikköä on ensimmäisellä puolivuotiskaudella hyödynnetty Uimahallin lipunmyynnin- ja kahviopalveluiden hankinnassa (kansallinen hankinta) sekä Uimahallin kiinteistöinvestoinnin palveluntuotannon hankinnassa (EU-hankinta, julkaistu tietopyyntö). Lisäksi kaupungin logistiikkapalveluyksikkö on kilpailuttanut Savonlinnan kantakaupungin

koulukuljetusten hankinnan (EU-hankinta). Hankintapäätöksiä tarkastelujaksolla 1.1.-30.6.2020 on tehty 4 kappaletta, ml. edellä mainittujen lisäksi Jalkapallohallin alapuolisen joustokerroksen hankinta lisätilauksena.

Kesällä 2020 Savonlinnan kaupungin hankintayksikkö järjesti tarjouskilpailun vapaa-aikapuolelle Savonlinnan liikuntahallin vahtimestaripalvelujen hankinnasta. Vaikka hankinnan arvioitiin olevan hankintalain 25 § 1. mom. 3. kohdan kansallisen kynnysarvon alittava hankinta, julkaistiin siitä vapaaehtoinen hankintailmoitus HILMA-tietokannassa. Sivistystoimenjohtajan hankintapäätös 3 § hankinnasta tehtiin tarjouspyynnössä ilmoitettujen vertailuprusteiden perusteella käyttäen halvinta hintaa.

- kynnysarvot alittavat hankinnat (hankintaprosessin arvioiminen)
Vuoden 2020 talousarviossa on varattu määräraha kahden leasing-rahoituksella hankittavan ajoneuvon hankintaan. Nämä arvoltaan kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat on tehty kaupungin hankintaohjeen mukaisesti käyttäen ns. kevyttä menettelyä, jossa tarjoukset on pyydetty kirjallisesti sähköpostilla useammalta kuin yhdeltä tarjoajalta. Kaikille tarjoajille on valintaprosessin jälkeen ilmoitettu kirjallisesti hankinnan lopputuloksesta ja voittaneen tarjoajan kanssa on solmittu kirjallinen sopimus. Hankintapäätöstä ei ole tehty kummastakaan hankinnasta, koska hankinnan arvo on jäänyt alle 15.000 euroa (alv 0 %).

Vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla toteutetussa perusopetuksen oppilaiden oppimistutkimuspalvelujen hankinnassa sivistysvirasto pyysi itse kaupungin hankintaohjeen mukaisesti tarjoukset useammalta kuin yhdeltä tarjoajalta. Tarjouksia saatiin kahdelta toimijalta ja hankintapäätös näiden kahden tarjoajan välillä tehtiin käyttäen halvinta tutkimushintaa. Kaupungin hankintaohjeen mukaan kirjallista päätöstä hankinnasta ei tarvitse tehdä, mikäli hankinnan arvo jää alle 15.000 euron (alv 0 %). Sivistystoimenjohtaja teki kuitenkin hankintapäätöksen kirjallisena, koska hankittavien oppimistutkimusten määrää ei ole mahdollista etukäteen tarkkaan arvioida.

- puite- ja vuosisopimusten hyödyntäminen
Sivistystoimessa on noudatettu puite- ja vuosisopimuksia niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. Toimialaan kuuluu monia toimintoja, joissa tuotteita tarvittavia tuotteita tai palveluja ei ole mahdollista saada kilpailutettujen toimittajien valikoimista (esim. museotoimi, kirjastotoimi, taidelukio, nuorisoverstas) ja näiden osalta hankintoja on tehty tarpeen mukaan myös muilta kuin kilpailutuksella valituilta toimittajilta. Paljon käytetyissä tuoteryhmissä (esim. koulutarvikkeet, oppikirjat, rakentamisen- ja kunnossapidon tarvikkeet) on käytetty pääsääntöisesti kilpailutettujen toimittajien palveluja.

Tarkastelujaksolla 1.7.2020-30.11.2020 puite- ja vuosisopimuksia on edelleen pääsääntöisesti noudatettu niiden tuotteiden ja palveluiden hankinnassa, joista kilpailutukset on järjestetty. Syksyn 2020 ostoissa korostuu koulujen hankintojen osalta uuden lukuvuoden käynnistyminen, ja tarvikkeita onkin hankittu kevätkaudesta enemmän yrityksiltä, joiden tuotteita ei ole ollut mahdollista saada puitejärjestelyssä olevien toimijoiden kautta. Näin on esimerkiksi oppimateriaalin osalta: oppikirjat on keväällä hankittu puitesopimuksen kautta (Kirjavälitys Oy), mutta opetuksen digimateriaalin hankinnassa syksyllä on jouduttu turvautumaan puitesopimuksen ulkopuoliseen toimijaan (Sanoma Pro Oy).

Joidenkin toistuvien palveluhankintojen (mm. työnohjauspalvelut) kohdalla ei laskuista käynyt ilmi onko hankinnasta tehty sopimusta. Myöskään sivistysviraston sopimushallinnasta ei ko. hankinnoista löytynyt sopimuksia, joista olisi voinut tarkastaa mikä on sovittu tuntihinta, joka laskuilla on esitetty.

Puite- ja vuosisopimusten tarkastelu on tehty käyttäen Workflow-laskujen kierrätysjärjestelmässä kyseisenä ajankohtana kierrossa olleita laskuja.

Tehdyssä sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu huomautettavaa omaisuuden hankintaprosesseissa.

6. Sopimustoiminta

Cloudia-järjestelmässä olevien sivistystoimialan sopimusten tilat tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa. Sopimuksen tila muutetaan tarvittaessa. Sopimusten ajantasaisuutta tarkaillaan tekemällä automaattinen muistutus tarkastelu- tai päättymisajankohdasta.

Cloudia-järjestelmän ”Tilaajavastuutiedot” -kohdassa vastuugroup.fi -palveluun kuuluvien yritysten tilaajavastuutiedot tallentuvat raporttiin ja raportti on tulostettavissa. Mikäli yrittäjällä on hoitamattomia tilaajavastuuasioita, pyydetään häntä esittämään niistä selvitys. Myös YTJ-yrityshausta on haettavissa yrityksen, yhteisön tai säätiön tietoja.

Kaupunginjohtajan johtoryhmä on kiinnittänyt huomiota sopimushallinnan puutteisiin, erityisesti tilaajavastuulain mukaisten tietojen ajantasaisuuteen. Tilaajavastuulain mukaiset tarkistukset tulee tehdä raja-arvon (9000 euroa) ylittävistä sopimuksista vuosittain. Sivistystoimialan sopimusten tilat, merkkipaalut/hälytykset ja tilaajavastuutiedot tullaan tarkistamaan voimassa olevien sopimusten osalta johtoryhmän esityksen mukaisesti maaliskuun 2021 loppuun mennessä.

7. Laskujen oikeellisuuden valvonta

Ostolaskujen tarkastelu on tehty käyttäen Savonlinnan kaupungin käytössä olevaa WorkFlow-laskujen kierrätysjärjestelmää. Tarkastelujaksoja on ollut kaksi, 1.-15.1.2020 ja 15.-31.5.2020 ja kohteena on ollut pääkirjasto Joel (kp 3750).

Jaksolla 1.-15.1.2020 pääkirjaston osalta on käsitelty 21 ostolaskua ko. järjestelmän kautta. Kaikki tarkastelun kohteena olleet laskut on kohdennettu oikealle kirjauskaudelle, kaikki laskut on maksettu eräpäivänä. Laskut on tiliöity oikeille menokohdille lukuun ottamatta yhtä laskua, jonka kirjaustunniste oli korjattu myöhemmin kirjanpidossa. Tarkasteltaessa puhelinlaskuja esiin nousi lasku, jossa oli kulu Eniro -palveluun soittamisesta. Kaupungilla on henkilökunnan käytettävissä ilmainen Fonecta -palvelu sekä mahdollisuus käyttää Internetiä numeroiden hakuun. Toinen esiin noussut epäkohta oli summaltaan merkittävä sekä ensimmäinen ko. palveluun kohdistuva lasku, johon ei ollut liitetty palvelun hankintasopimusta eikä mainintaa kommenttikentässä hankittavasta palvelusta.

Laskujen toisella tarkastelujaksolla 15.-31.5.2020 pääkirjaston osalta on käsitelty 23 ostolaskua. Kaikki tarkastelun kohteena olleet laskut on kohdennettu oikealle kirjauskaudelle. Kahden laskun kirjaustunniste on myöhemmin korjattu kirjanpidossa, muilta osin laskujen tiliöin-

neissä ei havaittu virheitä. Laskut on hyväksynyt toimivaltainen viranhaltija, mutta 7 hyväksytyistä laskuista on hyväksytty eräpäivän jälkeen, joten maksu toimittajalle on myöhästynyt. Muuta huomioivaa oli puhelinlasku, jossa oli edelleen kaupungilla työskentelyn lopettaneen henkilön tiedot.

Pääsääntöisesti voidaan todeta, että laskut on käsitelty asianmukaisesti.

Vuoden 2020 jälkimmäisellä puoliskolla tarkastelun kohteena oli elokuun laskut. Laskut on tarkastettu samalta kustannuspaikalta 3750 (pääkirjasto) kuten alkuvuonna.

Laskuja WorkFlow -laskujen kierrätysjärjestelmässä oli tarkastelujaksolla 37 kpl, joista kaikki oli kirjattu oikealle kaudelle. Asiatarkastus oli tehty asianmukaisesti ja laskut oli tiliöity oikein. Ainoastaan yhteen laskuun oli alv-koodi korjattu kirjanpidossa. Toimivaltainen viranhaltija oli hyväksynyt kustannukset. Laskut oli yhtä lukuun ottamatta hyväksytty ennen eräpäivää. OK/LB/PE 14.1.

Syksyn aikana on lisäksi tarkasteltu uusien koulunjohtajien ja rehtoreiden hyväksymiä ostolaskuja. Heitä on perehdytetty ja opastettu ko. tehtävään työtehtävän alkaessa sekä ohjeistusta on annettu tarpeen mukaan myös syksyn aikana. Laskut oli myös näiltä osin käsitelty asianmukaisesti.

8. Edellä mainittujen lisäksi toimialojen tulee raportoida myös kaikista sellaisista asioista, joilla voi olla merkitystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta arvioitaessa.

II ERITYINEN OSA (toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä tarkastettavia kohteita)

- Sivistystoimiala
 - Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen aloittaminen kahden kuukauden sisällä lapsen hoidon aloituksesta päiväkodeissa.

Savonrannan päiväkodissa on toteutunut kahden kuukauden sisällä varhaiskasvatuksen aloituksesta.

Anttolan päiväkodissa on toteutunut kaikissa ryhmissä.

Asemantien päiväkodissa pääsääntöisesti vasujen laatimisen aloittaminen on toteutunut kahden kuukauden sisällä hoidon aloittamisesta.

Kerimäen päiväkodissa varhaiskasvatussuunnitelmaa on aloitettu tekemään kahden kuukauden sisällä lapsen varhaiskasvatuksen aloittamisesta.

Punkaharjun päiväkodissa pääsääntöisesti vasut on aloitettu annetussa aikataulussa.

Nojanmaan päiväkodissa lasten havainnointi on aloitettu heti lasten saavuttua syksyllä päiväkotiin. Keskustelut vanhempien kanssa ovat olleet päivittäisiä haku- ja tuontitilanteissa. Näissä keskusteluissa on kerrottu lapsen asioita; mitä puuhannut päivän aikana ja millaisia iloja/haasteita ollut. Olemme näillä keskusteluilla pohjustaneet vasuun kirjattavia asioita. Vasun kirjaamisesta on tehty pitkin syksyä. Lasten vasukeskustelut huoltajien kanssa aloitettu syyskuussa ja ne jatkuvat joulukuun saakka. Eri ryhmät ovat edenneet hieman eri tahtiin.

Kellarpellon päiväkodissa varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen aloittamisperiaatteena on ollut tuo kahden kuukauden raja ja sen sisällä on toimittu. Poikkeuksena on nyt Kallislahden varhaiskasvatus, jossa muutoin haastavan tilanteen johdosta aikataulu ylittyy tammi-kuulle 2021.

Pihlajaniemen päiväkodissa on tänä syksynä tähän kiinnitetty huomiota. Uusien aloittaneiden kohdalla on Vasu kirjaukset tehty 2 kk sisällä aloittamisesta.

III RISKIENHALLINNAN TOIMENPITEET (toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä kohteita)

- Sivistystoimiala
 - omatoimikirjastojen sujuvuus ja vaikutus kirjastotyöhön

Omatoimikirjastot avattiin Kerimäellä ja Punkaharjulla 10.2.2020. Omatoimiaikaa on molemmissa kirjastoissa aamuisin ja iltaisin maanantaista torstaihin yhteensä 7 tuntia päivässä, perjantaisin 5 tuntia päivässä sekä viikonloppuisin 11 tuntia päivässä. Viikoittain omatoimiaikaa on molemmissa kirjastoissa siis 55 tuntia. Omatoimiaika oli poissa käytöstä koronapandemian vuoksi 17.3.-31.8.2020.

Häiriötilanteita on ollut vähän, mutta yksittäinenkin häiriötilanne työllistää paljon esimerkiksi siivouksen ja valvonnan toimenpiteiden vuoksi. Kerimäellä omatoimiaikana on ollut suhteessa kokonaisasiakasmäärään enemmän asiakaskäyntejä kuin Punkaharjulla. Yksi syy tähän voi olla se, että Kerimäen lehtisali on jo aiemmin ollut omatoimisesti käytössä viikonloppuisin. Asiakasmäärät olivat Kerimäellä 1029 ja Punkaharjulla 421.

Omatoimiajan käyttöönotto on lisännyt kirjastotyöntekijöiden työmäärää. Omatoimiaikana tehdyt palautukset joudutaan käsittelemään uudelleen ja etenkin yksin työskennellessä hyllytystä tehdään myös asiakaspalveluaikana. Myös yleiset järjestelytehtävät ovat lisääntyneet. Asiakaspalaute on ollut positiivista ja myös työntekijät ovat olleet lisääntyneestä työmäärästä huolimatta tyytyväisiä uudistukseen. Seuranta jatketään edelleen.